

Rökfri och alkoholfri före och efter operation

Hitta i dokumentet

[Syfte](#)
[Bakgrund](#)
[Avgränsning](#)
[Rekommendationer för rök- och alkoholfri operation](#)
[Närsjukvårdens ansvar](#)
[Specialistvårdens ansvar](#)

[Patientens ansvar](#)
[Dokumentation](#)
[Verktyg och stöd för personal](#)
[Verktyg och stöd för patienter](#)
[Uppdaterat från föregående version](#)

Syfte

Syftet med rutinen är att säkerställa ett regionalt arbetssätt för att stödja patienter till rök- och alkoholfrihet inför operation, samt tydliggöra ansvarsfördelningen mellan berörda verksamheter och patienten. Den är tillsammans med rutinen för [sjukdomsförebyggande arbete/levnadsvanor](#) en regional tillämpning av [nationella riktlinjer](#) och [nationellt vårdprogram](#).

Bakgrund

Ohälsosamma levnadsvanor ökar komplikationsrisken i samband med kirurgi, och patientsäkerheten kan förbättras genom att optimera patientens förutsättningar innan operation. Rökning och alkohol utgör oberoende riskfaktorer vid operation. Patienter som ska opereras ska tillfrågas om rök- och alkoholvanor, informeras om komplikationsrisker samt erbjudas stöd och behandling.

Avgränsning

Riktlinjen gäller elektiva och akuta operationer, och såväl stora som små ingrepp.

Rekommendationer för rök- och alkoholfri operation

Vid rökning inför operation avses både sporadisk och daglig rökning. Vid elektiva operationer rekommenderas totalt rökstopp 6 veckor före och 6 veckor efter operation.¹ Enbart reducerad rökning har ingen påvisad effekt. Vid akuta operationer gäller omedelbart rökstopp vid första patientkontakt fram till 6 veckor efter operation.

Alkoholuppehåll rekommenderas fyra veckor före och en tid efter operation, tills sårhäkning och gott allmäntillstånd uppnått. För mer information se [Terapirekommendationer Halland, delkapitel Levnadsvanor inför operation](#).

Närsjukvårdens ansvar

- Fråga patienten om rök- och alkoholvanor och dokumentera det i journalen
- Informera om komplikationsrisker och vilka vinster som kan uppnås med att sluta röka och dricka alkohol inför operation

¹ *Nationellt vårdprogram vid ohälsosamma levnadsvanor – prevention och behandling* rekommenderar ett totalt rökstopp 4–8 veckor innan och 4–8 veckor efter operation. Region Halland har valt mitten av intervallet.

- Lämna över broschyren [Rökfri och alkoholfri före och efter operation](#). Broschyren finns att beställa kostnadsfritt via [vårdgivarwebben \(se rubrik Levnadsvanor\)](#).
- Bedöm motivationen hos patienten och initiera vid behov stöd och behandling
- I remiss till specialistsjukvården för ställningstagande till operation ska information om rök- och alkoholvanor framgå, samt om stöd och behandling initierats.

Specialistvårdens ansvar

- Fråga patienten om rök- och alkoholvanor och dokumentera det i journalen
- Informera om komplikationsrisker och vilka vinster som kan uppnås med att sluta röka och dricka alkohol inför operation
- Vid behov erbjud stöd och hänvisa till närsjukvården
- Vid inskrivning - dokumentera om patienten slutat röka och dricka alkohol inför operationen
- Vid akuta operationer - initiera ett rök- och alkoholstopp på operationsdagen och under ineliggande eftervård. Erbjud nikotinersättningsmedel vid behov
- Vid utskrivning - hänvisa till närsjukvården vid önskemål om fortsatt stöd till rök- och/eller alkoholuppehåll efter operationen.

Patientens ansvar

Patienten har ett eget ansvar att aktivt delta i sin behandling och därmed påverka operationsresultatet. Med rätt information och stöd ökar patientens motivation till rök- och alkoholuppehåll inför och efter operation.

Dokumentation

Dokumentation sker i VAS under sökorden *Tobaksvanor* och *Tobaksrådgivning* samt *Alkoholvanor* och *Alkoholrådgivning*. Se rutin [VAS – Levnadsvanor](#). Till stöd finns också en [Lathund för dokumentation av levnadsvanor i VAS](#).

Verktyg och stöd för personal

[Rök- och alkoholfri operation - Vårdgivare](#), Region Halland
[Terapirekommendationer Halland](#), Region Halland
[Stark för kirurgi - stark för livet](#), Svenska Läkaresällskapet

Verktyg och stöd för patienter

[Rökfri och alkoholfri före och efter operation](#), patientinformation Region Halland
[Att bli tobaksfri](#), patientinformation Region Halland
[Levnadsvanor i samband med operation](#), 1177 Vårdguiden
[Sluta-röka-linjen](#)
[Alkohollinjen](#)

Uppdaterat från föregående version

Inkluderat alkoholfrihet inför operation samt uppdaterat länkar och övergripande information.

Tidigare uppdateringar

Uppdaterat länkar.

